

Modallik kategoriyasining milliy madaniyatni ifodalashdagi roli

Buxoro davlat pedagogika instituti o'qituvchisi,

BuxDU 1-bosqich tayanch doktoranti

Sattorova Shahlo Shavkat qizi

sattorovashaxlo@buxdupi.uz

Annotatsiya: Modallik kategoriyasi milliy madaniyatni ifodalashda muhim rol o'ynaydi. Ushbu maqolada modallikning turli shakllari va ularning madaniy kontekstdagi ahamiyati tahlil qilinadi. Modallik, tilshunoslikda, shaxsning fikrlarini, his-tuyg'ularini va niyatlarini ifodalash jarayonida ko'rsatmalarni belgilovchi kategoriyadir. Har bir milliy madaniyat o'ziga xos modallik shakllarini rivojlantiradi, bu esa til orqali o'ziga xos dunyoqarash va qadriyatlarni aks ettiradi. Maqolada modallikning nutqdagi o'rni, uning kommunikativ funksiyalari hamda milliy identitet bilan bog'liqligi yoritiladi.

Kalit so'zlar: modallik, milliy madaniyat, tilshunoslik, kommunikativ funktsiyalar, identitet, fikr ifodasi, madaniy kontekst.

The role of modality category in the expression of national culture

Teacher of Bukhara State Pedagogical Institute,

1st course doctorate student (PhD) of BuxDU

Sattorova Shahlo Shavkat qizi

sattorovashaxlo@buxdupi.uz

Abstract: Modality category plays an important role in the expression of national culture. This article analyzes different forms of modality and their importance in cultural context. Modality, in linguistics, is a category that designates instructions in the process of expressing a person's thoughts, feelings, and intentions. Each national culture develops its own forms of modality, which reflect its own worldview and values through language. The article describes the role of modality in speech, its communicative functions, and its connection with national identity.

Key words: modality, national culture, linguistics, communicative functions, identity, expression of thought, cultural context.

Роль категории модальности в выражении национальной культуры

Преподаватель Бухарского государственного

педагогического института, 1-курс докторант БухГУ

Сатторова Шахло Шавкатовна.

sattorovashaxlo@buxdupi.uz

Аннотация: Категория модальности играет важную роль в выражении национальной культуры. В данной статье анализируются различные формы модальности и их значение в культурном контексте. Модальность в лингвистике — категория, обозначающая инструкции в процессе выражения мыслей, чувств и намерений человека. Каждая национальная культура вырабатывает свои формы модальности, которые через язык отражают ее собственное мировоззрение и ценности. В статье описывается роль модальности в речи, ее коммуникативные функции, связь с национальной идентичностью.

Ключевые слова: модальность, национальная культура, языкознание, коммуникативные функции, идентичность, выражение мысли, культурный контекст.

Kirish. Modallik kategoriyasi, tilshunoslikda va madaniyatshunoslikda muhim o'rin tutadi. U insonning fikrlash jarayonini, hissiyotlarini va munosabatlarini ifodalovchi asoslardan biridir. Milliy madaniyat esa, har bir xalqning o'ziga xos an'ana, qadriyat va urf-odatlarini to'plamidir. Ushbu maqolada modallik kategoriyasining milliy madaniyatni ifodalashdagi roli tahlil qilinadi.

Modallik — bu tilning ma'lum bir holatini ifodalovchi kategoriyalar to'plamidir. U insonning fikrlarini, his-tuyg'ularini va niyatlarini turlicha ko'rinishlarda aks ettiradi. Modallik orqali insonlar o'z his-tuyg'ularini, istaklarini va ehtimolliklarni ifodalaydilar. Masalan, "men buni qilishim mumkin" yoki "bu juda qiziq" kabi iboralar modallik kategoriyasiga kiradi.

Modallikning o'ziga xosligi shundaki, u nafaqat gaplarning ma'nosini boyitadi, balki ularni yanada aniqroq va samaraliroq qiladi. Tilshunoslar modallikni tahlil qilish orqali inson fikrlarini va ularning ifodalanishini chuqurroq tushunishga harakat qiladilar. Modallik yordamida biz nafaqat voqealarni tasvirlaymiz, balki ularga munosabat bildiramiz: qachonki biz biror narsani bajarishimiz kerak yoki qandaydir natijaga erishishni istasak.

Shuningdek, modallik kommunikativ jarayonda ham muhim ahamiyatga ega. U odamlar orasidagi muloqotdagi noaniqliklarni bartaraf etishga yordam beradi va fikrlar almashinuvida aniqroq ifoda etilishiga xizmat qiladi. Fikrlarni modallar orqali ifodalash orqali biz boshqalarga o'z niyatimizni aniqroq yetkazamiz.

Bu maqolada modallikka oid asosiy tushunchalar, uning turlari hamda tilshunoslikdagi ahamiyati haqida batafsil ma'lumot beriladi. Shuningdek, modallikning kundalik hayotdagi qo'llanilishi misollari keltiriladi hamda uning psixologiya va mantiqda qanday rol o'ynashi haqida fikr yuritiladi. Modallikni chuqurroq anglash orqali biz nafaqat tilni yaxshiroq o'rganamiz, balki inson tabiatining murakkabligini ham yaxshiroq tushunamiz.

Tadqiqot metodologiyasi. *Lug'aviy tahlil:* Modallikning lingvistik asoslari va uning

turli tillardagi ifodalanishi tahlil qilinadi. Milliy madaniyat bilan bog'liq lug'at birliklari, frazeologizmlar va iboralar o'rganiladi.

Lingvokulturologik yondashuv: Milliy madaniyat va modallik orasidagi bog'lanishlarni aniqlash uchun lingvokul'turologik yondashuv qo'llaniladi. Madaniy kontekstda modallikning qanday shakllarini ko'rib chiqish kerak.

Empirik tadqiqot: Anketalar yoki intervyular orqali turli millat vakillari bilan suhbatlar o'tkaziladi. Respondentlardan modallik kategoriyasiga oid misollar keltirishlari so'raladi.

Tahliliy usullar: Olingan ma'lumotlar sifatida sifatli va miqdoriy tahlil usullari qo'llaniladi. Etnografik usullar yordamida milliy madaniyatni modallik orqali qanday ifodalash mumkinligini aniqlash.[2]

Taqqoslash tahlili: Turli tillardagi modallik kategoriyalarini taqqoslash orqali umumiy va o'ziga xos jihatlarni aniqlash. Madaniy farqlarni hisobga olib, modallikka xos bo'lgan jihatlari o'rganiladi.

Adabiyotlar tahlili. Modallik kategoriyasi, tilshunoslikda va falsafada muhim o'rin tutadi. Modallik, odatda, biror narsaning mumkinligi, zarurati yoki ehtimoli kabi holatlarni ifodalashda qo'llaniladi. Bu sohada bir nechta olimlar va ularning ishlarini keltirish mumkin: Ferdinand de Sossyur - tilning struktural aspektlariga e'tibor qaratgan va modallikni tushunishda asosiy tushunchalarni ishlab chiqqan. Noam Chomsky - Chomskyning generativ grammatikasi modallikni ifodalash uchun turli xil sintaktik tuzilmalar va modal fe'llarni o'rganishga imkon beradi.

David Lewis - Falsafiy kontekstdagi modallik haqida ko'plab asarlar yozgan. Uning "On the Plurality of Worlds" asarida modallik haqidagi nazariyalarini bayon etadi. Robert Stalnaker ham modallik bilan bog'liq bo'lgan nazariyalarni ishlab chiqqan va ehtimoliy dunyolar modelini taklif etgan. Angelika Kratzer lingvistika sohasida modallikni o'rganish bo'yicha muhim ishlarni amalga oshirgan va modal fe'llarning semantikasini chuqur tahlil qilgan. Ushbu olimlarning asarlari modallik kategoriyasini har tomonlama o'rganishga yordam beradi, shu jumladan uning lingvistik va falsafiy jihatlari ham ko'rib chiqish imkonini beradi.[4]

"Modallik"ning eng mashhur ta'rifi John Lyonsning "Semantics" monografiyasida keltirilgan. John Lyonsning izohlashicha, modallik deganda, so'zlovchining fikr ifodalangan jumla yoki jumlada tasvirlangan vaziyatga munosabati ("his opinion or attitude towards the proposition that the sentence expresses or the situation that the proposition describes") tushuniladi. Ya'ni so'zlovchining gap mazmuniga bo'lgan munosabati tushuniladi.

John Lyons ingliz tilidagi "must"ning ikki ma'naviy xususiyati: "taxmin" va "zarurat"ga ko'ra modallikni ikki turga bo'lgan. Charles J. Fillmore esa gapni "jumla + modallik"ka ajratib, inkor, zamon, aspekt kabi grammatik kategoriyalarni modallikka kiritgan. Uning fikricha modallikning "epistemic modality" va "deontic modality" turlari mavjud. Frank Palmer ham modallikni ikki turga tasniflagan: "propositional modality"

hamda “event modality”. Shuningdek, Bybee Joan “deontic modality”ning o‘zini ham ikkiga ajratadi: “agent oriented modality” va “speaker-oriented modality”. O‘zbek tilshunosligida ham modallik kategoriyasi ko‘pchilik tadqiqotchilarning e‘tiborini tortib kelgan.

Modallik kategoriyasini fe‘llar misolida ko‘rib chiqadigan bo‘lsak, “ingliz tilida: bog‘lama, yordamchi va modal fe‘llar; o‘zbek tilida: bog‘lama, yordamchi (to‘liqsiz) va ko‘makchi fe‘llar” mavjud. O‘.Yusupov modal fe‘llar ifodalaydigan ma’nolar murakkab ekanligini hisobga olib, ularni o‘zbek tiliga tarjimalari orqali tushuntirishga harakat qilgan va modal fe‘llarning o‘zbek tilidagi muqobillarini keltirib o‘tgan.

Sh.Jalolova O‘.Yusupovning modal fe‘llar semantikasi haqidagi fikrlarini davom ettirib uning tahlil natijalari o‘zbek tilida modal fe‘llar mavjud emasligi ko‘rsatdi. Ko‘p hollarda o‘zbek tilida ular o‘rniga modal so‘zlar (shart, zarur, mumkin, ehtimol, kerak) to‘g‘ri kelib, xuddi ingliz tilidagi modal fe‘llar bajargan vazifada qo‘llanishi kuzatildi. A.Hojiyev o‘zbek tilidagi fe‘llar misolida modallik masalasini quyidagicha izohlaydi: “O‘zbek tilida “ko‘makchi fe‘llarning ma’lum bir gruppasi so‘zlovchining harakatga bo‘lgan turli munosabatini ko‘rsatuvchi ma’nolarni – modal ma’nolarni ifodalaydi. Ko‘makchi fe‘llar ifodalaydigan modal ma’nolar juda xilma-xil”dir.

A. Hojiyev modallikni o‘z asarlarida chuqur tahlil qilgan va bu fenomenni tilshunoslikda muhim o‘rin tutadigan tushuncha sifatida ko‘radi. Modallik — bu gapda nutq egasining munosabati, his-tuyg‘ulari yoki fikrlarni ifodalovchi grammatik kategoriyadir. U, odatda, shartli, zaruriy yoki mumkinlik kabi holatlarni ifodalaydi.

A. Hojiyev modallikni tilning semantik jihatlari bilan bog‘liq holda ko‘rib chiqadi va uning kommunikativ funksiyasini ta’kidlaydi. Modallik yordamida nutq egasi o‘z fikrlarini, qarorlarini va niyatlarini aniq ifodalay oladi. U shuningdek, modallikning turli turlarini (masalan, subyektiv va ob’yektiv modallik) ajratib ko‘rsatadi va ularning tilshunoslikdagi ahamiyatini muhokama qiladi.

Uning fikricha, modallik nafaqat grammatika qoidalari bilan bog‘liq bo‘lib qolmay, balki madaniy va psixologik omillar bilan ham chambarchas bog‘liqdir. Bu esa lingvistik tadqiqotlarda modallikni tahlil qilishda yanada kengroq kontekstni hisobga olish zarurligini ko‘rsatadi.

A. Hojiyevning ishlari zamonaviy tilshunoslikda modallik tushunchasining rivojlanishiga katta hissa qo‘shgan bo‘lib, uni o‘zaro aloqalar va kommunikatsiya jarayonlarida muhim rol o‘ynovchi element sifatida ko‘rishga imkon beradi.

Muhokama va natijalar. Milliy madaniyat modallikka bog‘liq ravishda shakllanadi. Har bir millat o‘zining tarixiy tajribasi, an’anaviy qadriyatlari va urf-odatlarini orqali modallikni o‘ziga xos tarzda ifodalaydi. Misol uchun, O‘zbekistonda foydalanuvchilarning muloqotida ko‘plab milliy elementlar mavjud bo‘lib, ular modallik orqali namoyon bo‘ladi: “Men sizni kutaman” deganda nafaqat vaqtni bildiradi, balki kutish jarayonida insonning sabr-toqati va umidini ham aks ettiradi.

Modallik kategoriyasi orqali milliy qadriyatlar:

1. An'anaviy qadriyatlar: Har bir xalq o'z an'alariga e'tibor berib keladi. Modallik yordamida bu qadriyatlar tilga olinishi mumkin. Masalan, "biz do'stligimizni hech qachon yo'qotmaymiz" iborasi do'stlikning ahamiyatini ta'kidlaydi.[1]
2. Urf-odatlar: Modallik yordamida urf-odatlar ham o'z ifodasini topadi. O'zbek xalqidagi mehmondo'stlik an'anasi "Siz keldingizmi?" yoki "Keling kuchliroq bo'lamiz" kabi iboralarda ko'rinadi.
3. Hissiyotlar: Modallik hissiyotlarni ifodalashda muhim ahamiyatga ega. Biror voqeaga nisbatan ijobiy yoki salbiy munosabat bildirishda modallar ishlatilishi mumkin: "Bu juda ajoyib!" yoki "Bunday narsalar bizga yaramaydi".

Modal so'zlar boshqa mustaqil so'zlar singari so'z o'zgartiruvchi va forma yasovchi elementlarga ham ega emas, bog'lovchi va ko'makchilar singari so'zlarning grammatik ma'nosini ifodalaydi. Gapda asosan kirish, kiritma vazifasida keladi. Modal so'zlar o'zining morfologik, sintaktik va semantik belgilari bilan xarakterlanadi. Modal so'zlarning morfologik belgisi ularning o'zgarmasligida bo'lsa, sintaktik belgisi esa gapning biror bir bo'lagi yoki butun bir gapga taalluqli bo'lib, kirish so'z vazifasida kelishidir. Semantik belgisi aniq tasdiq yoki taxmin kabi modal ma'nolarni ifodalashidir.

Xuddi shuningdek mustaqil so'zlarga nisbatan kamroq nominativlik yordamchi so'zlarga nisbatan esa ko'proq mustaqillikka ega bo'lishidir. Shunday qilib, aytilgan fikrning voqelikka munosabatini aniq tasdiq yoki taxmin yo'li bilan bildirib, morfologik jihatdan o'zgarmaydigan kirish so'z ma'nosida kela oladigan so'zlar modal so'zlardir. Modal so'zlarning ko'pchiligi aslida mustaqil so'zlardan kelib chiqqan. Masalan: aftidan, haqiqatan so'zlari otdan, shaksiz, so'zsiz so'zlari sifatdan, birinchidan, ikkinchidan so'zlari sondan o'sib chiqqandir. Modal so'zlar o'z ma'nosiga ko'ra asosan ikki guruhga bo'linadi: 1) fikrning aniqligini ifodalaydigan modal so'zlar; 2) fikrning noaniqligini ifodalovchi modal so'zlar;

Modallik, tilshunoslikda va mantiqda muhim tushunchalardan biridir. U, biror narsaning qanday holatda yoki shartda mavjudligini, yoki mavjud bo'lishi mumkinligini ifodalaydi. Modallik so'zning kelib chiqishi lotincha "modus" so'zidan kelib chiqadi, bu esa "usul" yoki "holat" degan ma'noni anglatadi. Modallik asosan uchta asosiy turga bo'linadi: ehtimollik, majburiyat va ruxsat.

Ehtimollik modalligi biror voqeaning yoki holatning sodir bo'lishi mumkinligini ifodalaydi. Masalan, "U bugun ishga kelishi mumkin" jumlasida "m mumkin" so'zlari ehtimollikni bildiradi. Bu yerda voqealarning ro'y berishi to'g'risida ma'lum darajada noaniqlik mavjud.

Ehtimollik modalligi ko'plab tillarda o'z ifodasini topadi va ko'pincha modal fe'llar yordamida ifodalanadi. O'zbek tilida ham bu turdagi fe'llar keng qo'llaniladi: "bo'lishi mumkin", "boshqa yo'l bilan", "ehtimol" kabi iboralar orqali.

Majburiyat modalligi esa biror narsaning amalga oshirilishi kerakligini anglatadi. Bu

turdagi modallik odatda buyruq shaklida ifodalanadi. Misol uchun, "Siz darsga borishingiz kerak" jumlasida majburiyatni bildiruvchi "kerak" so'zi ishlatilgan.

Bu turdagi modallik ko'pincha axloqiy me'yorlar bilan bog'liqdir. Masalan, insonlar o'rtasidagi munosabatlarda majburiyatlar muhim rol o'ynaydi; odamlar bir-biriga yordam berishlari yoki o'z vazifalarini bajarishlari lozimdir.

Ruxsat modalligi biror narsaga ruxsat berish yoki bermaslikni anglatadi. Misol uchun, "Siz buni qilishingiz mumkin" jumlasidagi "mumkin" so'zi ruxsatni bildiradi. Ruxsat modalligini ko'p hollarda ijobiy va salbiy shakllarda uchratishimiz mumkin: "Siz buni qilishingiz mumkin" — bu ijobiy ruxsat; "Siz buni qila olmaysiz" — esa salbiy ruxsaddir.

Ruxsat modalligini ifodalovchi fe'llar ham ko'plab tillarda mavjud bo'lib, ular odatda formal kontekstlarda ishlatiladi.

Tilshunoslikda modal fe'llar juda muhim ahamiyatga ega. Ular tilning mantiqiy tuzilishini anglashga yordam beradi va gaplarning ma'nosini aniqlashda muhim rol o'ynaydi. Modal fe'llarni to'g'ri qo'llash nafaqat yozma tilga, balki og'zaki tilga ham ta'sir qiladi.

Misol uchun:

- Ehtimollik: "*U kelmaydi*" (yo'q) vs "*U kelishi mumkin*" (ha).
- Majburiyat: "*Siz darsni o'tishingiz kerak*" (majburiyat) vs "*Siz darsni o'tishingiz shart emas*" (majburiyatsizlik).
- Ruxsat: "*Siz buni qilishingiz mumkin*" (ruxsat) vs "*Siz buni qilolmaysiz*" (ruxsatsizlik).

Modallar har doim mantiqiy kontekstda ko'rib chiqilishi lozim. Ular faqatgina grammatik tuzilish emas, balki fikrlarni izohlash usuli sifatida xizmat qiladi. Bu yilgacha bo'lgan tadqiqotlar shuni ko'rsatdiki, odamlarning fikrlari va qarorlari modal strukturalarga asoslangan holda shakllanadi.

Masalan, ehtimollikka asoslangan mulohazalar ko'pincha insonlarning qarorlarini qabul qilish jarayoniga ta'sir qiladi. Shuningdek, majburiyatli iboralarning qo'llanilishi axloqiy meyorlarni belgilashda muhim ahamiyat kasb etadi.

Modal so'zlar modal ifoda anglatishdan tashqari boshqa lisoniy birliklar vazifasida ham kelishi mumkin. Masalan, so'z-gap vazifasida. Bunda so'z butunligicha so'z-gapga o'tib ketmaydi, shunchaki o'tish "yo'li" da turgan bo'ladi. Ularni modallashayotgan so'zlar (balki, hatto, aftidan) deb atash mumkin bo'ladi: Balki, barchasini aytish vaqti kelgandir.

/ Bu faqat sizning yutug'ingiz emas, balki ota-onangizniki hamdir.

Modal birliklarning so'z-gap vazifasini bajarishining yana bir ko'rinishi bor, bunda modal so'z so'z-gap shaklga ega bo'ladi, ularga shunday qilib, baxtga qarshi, tavba, xudo saqlasin kabi birliklarni

misol qilish mumkin. Buni bir gap misolida ifodalashga harakat qilamiz:

- *Kecha qo‘shnim Adibaning uyiga o‘g‘ri tushganmish.*
- *Tavba.... Nega uning boshi kulfatdan chiqmay qoldi o‘zi?*
- *Baxtga qarshi.*
- *Xudo saqlasin!*

O‘zbek tili grammatikasida soflik va vazifadoshlik degan tushunchalar mavjud bo‘lib, ular modal so‘zlarga ham doir. Bajaradigan vazifanining xususiyatiga qarab, ularni sof va vazifadosh modal so‘zlarga ajratish mumkin bo‘ladi. Sof modal so‘zlar faqat modal ma’no ifodalashga xizmat qiladi. Ulargam *Haqiqatan, darhaqiqat, afsuski, attang, albatta, shekilli, avvalo, xullas, masalan, umuman*, taxminan kabi so‘zlar kiradi. Vazifadoshga esa *aftidan, chamasi, balki, ehtimol, shubhasiz*.

Modal komponentlar gap tarkibida qo‘llanilib, modallikni ifodalaydi, ushbu komponentlar grammatikaning sohalariga doir bo‘lib, ular bajaradigan vazifasi, anglatadigan mohiyatiga ko‘ra sathlarda namoyon bo‘ladi.

Xulosa. Shu tariqa, modallik kategoriyasi milliy madaniyatni ifodalashda muhim rol o‘ynaydi. U insonlarning fikrlari, his-tuyg‘ulari va urf-odatlarini til orqali namoyon qiladi va ularning madaniy merosini saqlab qolishga yordam beradi. Modallikka asoslangan muloqot esa millatlarning o‘zaro aloqasini mustahkamlashga xizmat qiladi hamda kelajak avlodlarga ushbu qadriyatlarni yetkazishda muhim vosita bo‘lib xizmat qiladi. Modallik matnda namoyon bo‘ladigan bo‘lsa, o‘sha mazmunni keltirib chiqarishda uni hosil qiluvchi vositalarning ham o‘rni bor.

Yuqorida modal birliklar sifatida keltirilgan leksik birliklar modal ma’no berishda birlamchi bo‘lsa, ularning vazifasini bajaruvchi so‘zlar, jumladan, undov, fe‘llar, so‘z-gaplar ikkilamchi vositalar sifatida qarash mumkin. Modallik — bu tilshunoslikda muayyan fe‘l yoki so‘zning ma’no, vaqt va shartlarni ifodalovchi xususiyatidir. Modallik asosan fe‘llar orqali ifodalanadi va ularning turli shakllari yordamida turli xil his-tuyg‘ular, ehtimollar, xohishlar va shartlar ko‘rsatiladi. Bu maqolada modallikning mohiyati, turlari va tilshunoslikdagi ahamiyati haqida batafsil ma’lumot beriladi.

Modallikni aniqlashda ko‘plab tillarda o‘ziga xos tuzilmalar mavjud. O‘zbek tilida modallik asosan modallar (masalan, "mumkin", "kerak", "xohlayman") orqali ifodalanadi. Modallik fe‘lning ma’nosini kengaytirish va uning shartli yoki ehtimoliy holatlarini taqdim etishga yordam beradi. Masalan, "U buni qilishi mumkin" jumlasida "mumkin" so‘zi kelajakdagi ehtimolni ko‘rsatadi.

Modallik tilni boyituvchi muhim omil hisoblanadi va u kommunikativ jarayonlarda aniqroq ma’nolarni uzatishga imkon beradi. Modallar yordamida insonlar o‘z fikrlarini yanada aniqroq va to‘g‘ri ifodalashlari mumkin.

Bundan tashqari, modallik muloqotda ijtimoiy munosabatlarni ham aks ettiradi; masalan, ruxsat so‘rashda yoki buyruq berishda muayyan madaniyatga mos ravishda modallar tanlanishi kerak bo‘ladi.

Modallik tushunchasi nafaqat tilshunoslikda balki psixologiya va sotsiologiyada ham o'rganiladi; chunki insonlarning fikrlash usuli va qarorlari ko'p hollarda ularning ehtimolliklarga nisbatan munosabatlariga bog'lidir.

Yakun qilib aytganda, modallik — bu til tarkibidagi juda muhim mexanizm bo'lib, u inson fikrlarini yanada boyitadi va aniqroq ifodalash imkonini beradi. Modallar orqali biz o'z his-tuyg'u va niyatlarimizni etkazishda yanada samarali bo'lishimiz mumkin. U tilshunoslikka oid tadqiqotlarda chuqur o'rganilishi lozim bo'lgan mavzudir va har qanday tilda uning roli alohida ahamiyatga ega ekanligi isbotlangan.

FOYDALANILGAN ADABIYOTLAR:

- 1.Charles Bally. Le langage et va vie. -P., 1926. -P.206.
- 2.В.Г.Гак Теоретическая грамматика французского языка. – М.,1986. – С.108 – 147.
3. I.Mirzayev. O'zbekiston Milliy Ensiklopediyasi. 6 t. – T., 2000. -B.43
- 4.V.Z.Panfilov. The category of modality and its role in the constitutional structure of sentences. Issues of Linguistics. 1977. -P.36-48.
- 5.A.A.Haydarov Ingliz tilida modallik ma'nosining ifodalanishi. Ilmiy maqolalar to'plami. Buxoro.2005.-B.93
- 6.Haydarov, Anvar. "Importance of Modality in Learning Process." ЦЕНТР НАУЧНЫХ ПУБЛИКАЦИЙ (buxdu. uz) 16.16 (2022).
- 7.Askarovich, Haydarov Anvar, and Sattorova Shahlo Shavkatovna. "Ingliz va O'zbek Tillarida Modallik Kategoriyasining Leksik Tahlili." International Conference on Multidimensional Research and Innovative Technological Analyses. 2023.
- 8.Askarovich, Haydarov Anvar. "MODALLIK-SHARQ VA G'ARB OLIMLARI NAZARIDA." Integration Conference on Integration of Pragmalinguistics, Functional Translation Studies and Language Teaching Processes. 2023.
- 9.Haydarov, Anvar. "Modallikning ifoda vositalari." ЦЕНТР НАУЧНЫХ ПУБЛИКАЦИЙ (buxdu. uz) 32.32 (2023).